* **FRIEDRICHS, Georg,** nahatööstur, sünd. 22. III 1807 vkj. Pöides, suri 20. II 1881 vkj. Rakveres.

Rakverest saksa koguduse õpetajalt W. Holst'ilt ja G. Friedrichs'ilt saadud andmed.

FRIESNER, Mathäus (Matthias), arst ja poliitikategelane (andmed sünniaja kohta puuduvad), pärit Saksamaalt Kasselist, kutsuti 1553 sündik J. Coldt'i (vt. *Suppl.*) poolt Tallinna, kus toimis linna arstina kuni 1561, teotses seejärel Riias ja Kuramaal, a-st 1574 arstina Riias; surn. seals. 26. X 1583. — Olles ravinud nov-s 1558 Tallinnas Gotthard Kettler'i (vt.) haiget jalga, laskus F. nähtavasti kõnealuse isikliku kokkupuute tagajärjel poliitika päevaprobleemidesse. Alates a-st 1559 seisis F. tihedas poliitilises läbikäimises Soome hertsogi Johan'iga (vt. Johan III) ja teda võib pidada sel ajal Rootsi poliitiliseks agendiks Eestimaal. Kaasaegne pilkelaul näib teda aga õigusega süüdistavat poliitilises kahepaiksuses. Saanud Kettler'ilt Jelgava (Miitavi) lähedal suurema maavalduse, esines ta 1560-ndail a-il Kettleri käsilasena Jelgavas ja Riias. F-i peetakse ainsaks õpetatud arstiks tolle aja Vana-Liivimaal. Nagu nähtub ta kirjavahetusest, oli ta orienteeritud peale Läänemeremaade hästi ka Lääne- ja Ida-Euroopa poliitilistest vahekordadest.

Brennsohn, Ärzte Estl. (1922); C. Schirren, Quellen (1861); Revalsche Ztg. 1932, nr. 172 (O. Greiffenhagen); S. Arnell, Die Auflösung des livländischen Ordensstaates (1937), lk. 49 jj. *O. G.*

FRISCH, vt. **KIRDE.**

* **FUCHS, Melchior,** Riia bürgermeister, õppis Leydeni ülikoolis, oli 1647—51 Riia linna bürgermeister. Ta käis mitmel korral Riia rae saadikuna Stokholmi õukonnas. — F-i sulest on ms. säilinud *Historia mutati regiminis et privilegiorum civitatis Rigensis (Mon. Liv. Ant.* IV), mis sisaldab Riia linna Poolale alistamise ajalugu. F-le varemini omistatud „Das rothe Buch ... de anno 1158—1489" on tõenäoselt kirjutatud raehärra Hermann Helewegh'i ja töödeldud raehärra Johann Witte poolt.

H. J. Böthführ, Die Rigische Rathslinie (1877), lk. 171—172. *T.*

FÄHLMANN, vt. **FAEHLMANN.**

G.

GAHLNBÄCK, rootsi päritoluga kaubandustegelaste perekond Tallinnas. — **Carl Ferdinand G.,** sünd. 18. (28.?) XI 1812 vkj. Tallinnas, õppis kaubanduslikul alal ms. Inglismaal ja Rootsis, asutas 1837. a., XVIII s. alguse saanud H. J. Berg'i äriettevõtte järglasena, firma „Carl F. Gahlnbäck". Firma esialgne eksport- ja importkaubanduslik tegevus laienes hiljemini ka laevandusharu avamise tõttu. G. oli 40 a. Suurgildi oldermann ning Lüübeki, Breemeni ja Hamburgi konsul; surn. 24. VIII 1892 vkj. Tallinnas. — Eelmise poegade, Carl Johann Heinrich G-i (sünd. 17. VI 1839 vkj. Tallinnas; surn. 9. XII 1898 ukj. Berliinis) ja Carl Edmund William G-i (sünd. 23. III 1843 vkj. Tallinnas; surn. 3. III 1902 ukj. Wiesbadenis) käest läks a. 1900 ettevõtte juhtimine Karl Erik G-le; ta sünd. 4. XII 1868 vkj. Tallinnas Carl Johann Heinrich G-i pojana, õppis Tallinna kub.-gümnaasiumis, kaubanduslikul alal Rootsis ja Inglismaal; ta on olnud Suurgildi oldermann, Rootsi, Norra ja Taani konsul. Viimase poolt hoogsalt arendatud ettevõtte tegevusaladeks kujunesid laevamaakleri-, reederi- ja speditsiooniäri, Hamburg—Ameerika laevaliini esindamine, korrapärase kauba- ja reisuaurikute ühenduse pidamine Soomega, Stettini ja Hamburgiga, või ja munade hulgieksport.

G. Adelheim, Revaler Ahnentafeln I (1929); H. Hradetzky, Schüler-Verzeichnis (1931), nr. 1639, 1587 ja 2980; Revalsche Ztg. 1892, nr. 191, 1898, nr. 268, Beilage; G-i firmalt jm. saadud andmed. *O. G.; J. O.*

GAHLNBÄCK (Gahlnbaeck), Johannes, balti-saksa arhitekt, sünd. 21. X 1855 vkj. Saaremaal Püha kirikuõpetaja pojana, õppis Kuressaare gümnaasiumis, 1873—75 Riia polütehnikumis ja 1875—77 ja 1878—79 Peterburi kunstideakadeemias arhitektuuri; ta võttis vahepeal (1877) osa Vene-Türgi sõjast, jätkas õpinguid 1879—80 Itaalias ja Saksas. G. oli a-st 1881 A. Stieglitz'i (vt.) kunstikooli õppejõud Peterburis ja a-st 1882 ühtlasi kooli bibliotekaar ja vaselõikekabineti juhataja, a-st 1891 sama kooli juhataja ja toimis viimaseil elu-